Interpretarea rugăciunii Sfântului Efrem Sirul „Domnul și Stăpânul vieții mele”

P. Nikolaos Hatzinikolaou

Sursa: Nikolaou, matriarhă a Mesogaiei și Lavreotiki, „Din zi de zi în zi”, publicat de En plo, 2008.

Republicat de pe: http://users.uoa.gr

Sursa textului original monoton: http://paterikakeimena.blogspot.com

Cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns la sfârșitul celei de-a patra săptămâni din Postul Mare și deja batem la ușa zilei de joi, urmată de cea de-a șasea, așa-numita cea tăcută. Peste trei săptămâni de astăzi, dacă Dumnezeu vrea, vom sărbători Luminatul, marea sărbătoare a Paștelui.

Pe măsură ce zilele trec cu repeziciune, Biserica ne prezintă toate aceste delicatese spirituale, având grijă să ofere câte ceva pentru fiecare ocazie sufletelor noastre și să ne satisfacă pe fiecare dintre noi, cei care însetează după ceva diferit, cei care sunt flămândi și tânjesc după ceva adevărat. În niciun caz acest Post Mare, în trecerea sa, nu ar trebui să ne lase singuri.

Trebuie făcut ceva. Este o nedreptate față de noi înșine să lăsăm această perioadă să treacă neexploatată. Pentru că acest lucru comportă riscul ca anul acesta să vină un alt Post Mare și anul viitor un altul și în niciun fel cursul vieții noastre nu se va schimba, starea sufletului nostru nu se va transforma.

Sfântul Ioan și Scara

Biserica noastră dedică a patra duminică din Postul Mare unui sfânt necunoscut, dar foarte mare, Sfântul Ioan, autorul cărții Scara. Acest sfânt este necunoscut deoarece nu există altă sursă de informații despre conținutul vieții sale decât ceea ce este inclus în această carte minunată pe care Biserica o prețuiește atât de mult încât, conform Tipiconului său, constituie coloana vertebrală a lecturilor patristice din fiecare an din Postul Mare. Această carte a fost găsită odată în biblioteca Mănăstirii Sinai și a dezvăluit măreția unui sfânt până acum necunoscut, dar foarte important. Această carte se numește Scara, pentru a arăta progresul treptat, pas cu pas, al sufletului, de la cel inferior la cel superior, până la nivelul virtuților.

Virtuțile ar putea fi distinse în morale, spirituale, virtuți ale Harului Divin sau, așa cum sunt numite de Părinți, virtuți mistice. Pentru toate aceste virtuți, există atât de multe, atât de frumoase și atât de detaliate descrieri anatomice în această minunată carte a Klimakosului, pe care sunt sigur că unii dintre voi o vor fi abordat oarecum.

Acum vreo două săptămâni, complet nebănuitor, cineva a venit să se spovedească și mi-a spus că citește o carte numită Balanța. Trec prin ispite și greutăți teribile, mi-a spus, dar ce carte incredibilă, ce uimitoare, ce cuprinzătoare, ce revelatoare! Parcă ar fotografia colțurile ascunse ale sufletului meu. Și ce paradoxal! Persoana care mi-a recomandat-o este cufundată în stimulii vieții seculare. Profesia și condițiile sale de viață se află într-o situație complet diametral opusă față de viața oamenilor cărora li se adresează cartea, adică monahilor, și nu cenobiților, ci celor care duc un stil de viață isihast.

Așadar, vă îndemn pe toți, dacă aveți ocazia, să o procurați, să o aruncați o privire. Sufletul nostru poate fi entuziasmat și onorat să treacă de la o privire trecătoare la o lectură atentă și de acolo la direcții spirituale cu adevărat de neimaginat. Desigur, dacă nu suntem pregătiți, putem fi dezamăgiți. Dacă ne dăm seama de măreția perspectivei noastre și proiectăm realitatea vieții noastre asupra ei fără umilință, dezamăgirea ne va copleși. Unde ar fi trebuit să fim și unde suntem!

Cât de sus, în ce condiții, ar trebui să se desfășoare viața noastră și ce alegeri facem în cele din urmă în această lume?

Scopul călătoriei noastre spirituale este asemănarea noastră cu Dumnezeu, care se realizează printr-o viață virtuoasă. Virtutea este un cuvânt general, dar se analizează în virtuți individuale. Nu are nicio legătură cu experiențele, ci cu ceva ceva mai practic, ceva mai cotidian, care constituie rodul vieții spirituale. Viața noastră spirituală poate avea elementele cultului exterior, poate fi posedată de caracteristicile vorbirii spirituale, putem citi cuvântul lui Dumnezeu, vorbi despre lucruri spirituale, avem obiceiuri spirituale și cunoștințe teologice, dar dacă mâinile noastre nu sunt pline de roade, dacă viața noastră nu este împodobită cu virtuți specifice, atunci mărturia noastră este susceptibilă să facă rău și mai degrabă distrugerea se produce în sufletul nostru. Este necesar, așadar, să existe trepte de virtuți specifice care să conducă sufletul nostru de la gândirea pământească la stările cerești despre care Biserica ne vorbește constant cu atâta credință, cu atâta dragoste, cu atâta dorință de a ne face părtași la aceste mari binecuvântări.

Deci, unde intrăm în această etapă a virtuților, prin ce ușă intrăm în acest spațiu al vieții practice, unde începem ascensiunea, urmăm pașii care ne vor duce spre vârf? Ce ar trebui să folosim ca ocazie?

Există o rugăciune pe care sunt sigur că majoritatea dintre noi o cunoaștem. Este o rugăciune care definește Postul Mare, o rostim doar în această perioadă. O rugăciune de pocăință, care ne deschide orizonturile. O rugăciune care este prezentă în toate slujbele fără excepție. De fapt, în unele apare de două ori. O rugăciune pe care tocmai am recitat-o acum un moment. O rugăciune foarte veche, dar care descrie foarte profund sufletul uman și lupta sa, misterul și perspectiva sa. Este rugăciunea Sfântului Efrem.

Îi voi spune:

„Doamne și Stăpâne al vieții mele, nu-mi da un duh de trândăvie, curiozitate, ambiție și vorbărie deșartă.”

Și un duh de prudență, smerenie, răbdare și iubire, dăruiește-mi mie, robului tău.

„Da, Doamne Rege, dăruiește-mi viziunea greșelilor mele și nu-l condamna pe fratele meu, căci Tu ești binecuvântat în vecii vecilor. Amin.”

Atât de scurt, dar atât de cuprinzător! De fapt, conform ritualului Bisericii, nu se recită pur și simplu, ci este însoțit de gesturi de pocăință. În mănăstiri, dacă ați fost vreodată, acest ritual este respectat cu precizie, așa cum este scris în pliante și în Horologion. Acolo scrie că facem trei penitențe după fiecare verset și apoi facem douăsprezece mici și repetăm ultima parte și apoi încă una lungă.

Adică „Doamne și Stăpân al vieții mele...” - terminăm prima parte - și facem o pocăință teritorială stratificată, una dintre acelea mari, profunde. Continuăm: „Și un duh de sobrietate, smerenie, răbdare și iubire...”; a doua pocăință. „Dă-mi vederea păcatelor mele...”; a treia pocăință. Și apoi, spunând în tăcere „Doamne miluiește” sau „Miluiește-mă pe mine, păcătosul”, facem douăsprezece mici pocăințe în formă de cruce. Aceasta în mănăstiri. Și repetăm „Da, Doamne Rege, dă-mi vederea păcatelor mele” și facem o altă mare pocăință. Toate acestea, pentru ca nu numai gândul nostru, nu numai sufletul nostru, ci chiar și trupul nostru să înțeleagă rugăciunea. Fie ca întregul nostru sine să o înțeleagă. Este o rugăciune importantă. Este o ușă, o cale și un scop pentru oricine are perspicacitate spirituală pentru a-i folosi conținutul și a fi onorat în viața sa.

Așadar, haideți să facem o scurtă interpretare și analiză a acestei rugăciuni, pentru a ajunge la patru observații care nu sunt atât de evidente, astfel încât fiecare să își poată păstra mesajul și astfel să-l ducă cu sine în această seară în casele sale.

Sponsorul, ghidul, apărătorul, Domnul

„Doamne și Stăpân al vieții mele…”; așa ne adresăm lui Dumnezeu. Doamne, Tu, care ești suveranul, care guvernezi și dominezi viața mea. Această expresie este luată din cartea lui Sirah, în care există și o altă referință legată de aceasta: „Doamne și Dumnezeul vieții mele”. Domnul este dătătorul de viață, cel care dă viață. Domnul este călăuzitorul vieții, cel care îndrumă viața. Domnul este apărătorul vieții, așa cum spune psalmistul (Ps. 26:1). Domnul este cel căruia îi aparține viața noastră.

Ne începem rugăciunea mărturisind cu toate celulele ființei noastre că Dumnezeu este Domnul sufletului nostru. Ca și cum am spune că nu vreau să-mi stăpânesc sufletul. Vreau ca Dumnezeu să regleze toate detaliile, să-i lumineze toate colțurile. El să aibă dreptul Lui peste tot și prezența Lui să se verifice în fiecare punct al lui. „Soarta mea este în mâna Ta", spune psalmistul în altă parte (Ps. 30:16); că în mâinile Tale se află soarta vieții mele. Întreaga noastră viață, din primul moment până la sfârșitul ei, evenimentele care se petrec între ele, cunoștințele pe care le facem, oportunitățile de mântuire pe care le avem, ispitele prin care trecem, toate sunt elemente care se află sub privirea lui Dumnezeu și pe care le putem încredința Lui, pentru ca El să aibă grijă de cum le vom înfrunta sau le vom gestiona în cel mai bun mod.

Așadar, ne începem rugăciunea cu această mărturisire, că viața noastră, în primul rând, nu ne aparține - un lucru teribil; gândește-te la asta! - și în al doilea rând, că aparține în întregime, în fiecare detaliu, în fiecare fază și în întregime lui Dumnezeu. Imaginează-ți că tu și viața ta sunteți construiți pe această realitate, că viața mea este un dar pentru mine, pe care îl întorc de bunăvoie și de bunăvoie Dătătorului meu, care este Hristos. Și El o guvernează! Adorm noaptea. Nu-mi pasă de nimic. Nu mă tem de încercările mele, nici de ispitele mele, nici de sfârșitul meu, nici de sfârșitul celor dragi, pentru că viața lor este și viața mea și viața noastră, a tuturor, aparține lui Dumnezeu. Așa începem. Cu această deschidere, cu această dăruire, cu această libertate. „Domnul și Stăpânul vieții mele".

Sărbătoarea

Patru lucruri pe care să nu le las să se întâmple în mine. „Un spirit de trândăvie, curiozitate, ambiție și vorbărie deșartă." Nu permite să existe în mine o stare de trândăvie, lene, lene, apatie, indiferență, anorexie. Asta ar însemna trândăvie. Să fiu lent, leneș, fără pulsuri interioare, fără potențial în sufletul meu. O persoană amorțită, ofilită, fără interes pentru lucrurile spirituale. O boală teribilă, mai ales în timpul nostru.

De multe ori vedem copii mici fără poftă de mâncare, cam obosiți - permiteți-mi să folosesc cuvântul - plictisiți, fără chef, fără sucuri, fără entuziasm. Nu putem merge mai departe așa. Se spune în cartea înțeleaptă

a Klimakosului că lenea este un element al morții, este ceva ce îi amintește omului de moarte. Cum este posibil ca cineva care se distinge prin lene să meargă mai departe în viață? De aceea, lenea, această indiferență față de lucrurile spirituale, este considerată de Părinții Bisericii noastre ca fiind unul dintre cele șapte păcate capitale, distructive pentru sufletul nostru. În ultimele zile, un copil a venit la mine să vadă ce ar trebui să facem cu Sfânta Împărtășanie și cu spovedania.

„Ce faci pentru Dumnezeu, copilul meu?", am întrebat.

- Nu am chef să mănânc nimic, răspunde el. Nu pot.

-De ce nu spui o mică rugăciune? Am mers înainte.

- Nimic. O cruce și cad în pat.

- De ce? Care este motivul? Ce te oprește? Ce te presează și te face zgârcit cu Dumnezeu?

-Sunt obosit, tată.

-Dimineața, când ești odihnit?

-Nu pot, mă grăbesc. Mă trezesc, dar amân. Zic mâine. Nu am chef. Nu știu ce e cu mine.

Aceasta este lene. Aceasta este trândăvie. Aceasta necesită forță și presiune pentru a fi combătută. „Împărăția cerurilor se silbește, și cei violenți o pun mâna pe ea" (Matei 11:12).

Cei care știu să se străduiască, să se exerseze, să persevereze, să lupte, aceia cuceresc Împărăția lui Dumnezeu. Cei care întârzie, care sunt leneși, care nu pot, care se abandonează astfel sinelui lor relaxat, aceia rămân fără arome, fără roade. Aceasta, în două cuvinte, înseamnă că, fără luptă, fără exercițiu, lucrurile nu vor putea merge pe drumul cel bun pentru sufletul nostru. De aceea, începem rugăciunea noastră de Postul Mare cerându-i lui Dumnezeu să nu îngăduie trândăvia, lenea și lenevia în sufletul nostru.

Curiozitate

„Duh”, de asemenea, „al curiozității”. Dacă trândăvia înseamnă să te pierzi în nimic, curiozitatea este exact opusul: să te răspândești peste tot, să te blochezi peste tot și mereu. A vrea să știi totul. Unul dintre Părinți spune: „Urăsc patima umilă a curiozității”. Această patimă a curiozității care mă face să mă târăsc jos. Asta ar fi umil; înseamnă să mă târăsc jos. Această patimă este endemică printre creștini. Citim mai ușor o revistă religioasă cu bârfe decât Balanța. Urmărim mai ușor un program scandalos la televizor decât participăm la o priveghi. Aceasta este curiozitatea; a ști, a căuta viața aproapelui tău. Ca și cum l-ai vedea în pijamalele ipostazei sale. A-i descoperi secretele, fără niciun motiv. Lăsând deoparte comoara și amestecându-te printre gunoaie.

Aceasta creează o împrăștiere, o difuzie și astfel sufletul nu este compus. Cerem, așadar, această patimă, care, tot după Sfântul Ioan al Scării, dezgheață căldura sufletului, adică îi coboară temperatura și nu se poate încălzi, pentru ca acesta să poată funcționa cu entuziasm și profunzime, să nu-I permită lui Dumnezeu să se cuibărească în noi.

Filarhia

A treia pasiune este „filarhia”, dorința de a ajunge pe primul loc. Duminica viitoare o vom auzi în Evanghelie. O boală comună. Cu toții o avem în noi. Vrem să fim primii. Vrem să fim beneficiarii, nu doar ai onorurilor, ci ai celor mai mari onoruri. Prin comparație, vrem să fim înaintea celor doi și chiar mai clar. Avem această problemă și în Biserică. Ne certăm atât de des despre cine va fi primul. Dar ce contează asta? Poți fi preot și vrei să citești prima Evanghelie din Joia Mare și nu co-păstorul tău. Poți fi cantor și pretinzi că cânți părțile bune și nu cealaltă persoană, care poate are o voce mai bună sau știe mai mult cântecul. Cum ne conduce diavolul! Cu lucruri prostești!

Îi vedeți pe Ucenici, în timp ce Domnul le anunță despre patima Sa, în același timp, cei doi, Ioan și Iacov, încep să caute primatul în Împărăția lui Hristos. Observați asta în cealaltă duminică din Evanghelie. Și care este lucrul teribil? Că acești doi nu au fost lăsați singuri să revendice primatul, ci și ceilalți au fost tulburați și s-au întors împotriva lor. Evident pentru că și ei voiau din interiorul lor să fie primii. Acești eroi ai

credinței, cei care au fost persecutați și apoi martirizați, ei înșiși au refuzat, ei înșiși au abandonat, ei înșiși s-au certat puțin înainte de patimă despre cine va fi primul. Totuși, Domnul le dă o lecție în noaptea Cinei Taine, spunând că primul trebuie să fie cel care, cu libertate și confort interioare, alege poziția ultimului. Ce lucru frumos! Să intri într-un spațiu în care se va desfășura o scenă uimitoare, unde din interiorul tău vrei să vezi și să auzi. Și acolo îți sugerează să alegi orice loc dorești, chiar și cel mai bun. Și alegi cu ușurință ultimul. Să fii înăuntru, dar ascuns la margine. Și aceasta pentru ca alții să poată intra înaintea ta, ca să se poată bucura mai mult decât tine. Pentru ca bucuria lor să fie mai mare pentru tine decât plăcerea spectacolului.

„Cinstiți-vă unii pe alții, luând întâietatea" (Romani 12:10), spune apostolul Pavel. Nu o iubire a locului întâi, nu o întâietate. Nu acest spirit al locului întâi, de a fi primul, ci de a vrea să-l cinstesc pe celălalt, de a vrea ca celălalt să fie onorat. Să-i cedez drepturile, să fiu slujitorul, să fiu fericitul ultimul, binecuvântatul ultimul, odihnindu-mă în locul meu, la capătul cozii. Ci cel care va fi în îmbrățișare, unde toți ceilalți vor fi mai buni decât mine. Ce lucru frumos! Să mă bucur de binecuvântarea darurilor lui Dumnezeu și de virtuțile fraților. „Duh", așadar, al „locului întâi", a vrea să excelezi și al locului întâi, „nu-mi da".

Argologia

„Spirit de trândăvie, curiozitate, ambiție" și în al patrulea rând „lene".

Ce este bârfa? Bârfa. Vorbărie inutilă. Există ceva numit vorbire despre sine; a vorbi despre tine. Un lucru rău! Există un alt lucru numit lăudăroșie; a începe să te lauzi cu tine însuți. O altă boală! Există o altă pasiune numită verbositate; a vorbi incontrolabil, iar cealaltă persoană nu-și poate lua rândul să spună ceva.

Și există și ceea ce se numește vorbire deșartă, care înseamnă a spune prostii sau lucruri inutile. Cuvinte care nu sunt necesare, care nu oferă nimic. Deseori mărturisim că „m-am dus și mi-am omorât timpul. Am spus și lucruri nebunești". Nici așa ceva. Biserica noastră și sfinții noștri ne îndeamnă să nu lăsăm să iasă din gura noastră „vorbirea deșartă", adică neviu, neesențial „să nu iasă înainte" (Efeseni 4:29). Imaginați-vă din nou viața noastră zidită pe o vorbire cuprinzătoare, esențială. Deci, nu

ar trebui să aibă spinii vorbirii deșarte, nebunești, nici a vorbirii ciudate, nici a vorbirii critice, nici a vorbirii arogante, ci ar trebui să fie o gură curată, o vorbire curată, fără pată. „Dacă cineva nu se împiedică în acestea, este un om desăvârșit", spune în Epistola lui Iacov (Iacov 3:1). Cel ce are o gură curată și nu păcătuiește cu gura sa, acela se apropie acum de starea desăvârșirii.

În timp ce Îl rugăm pe Dumnezeu să nu permită ca aceste patru slăbiciuni să fie prezente în sufletul nostru, în esență, prin această rugăciune, cerem înlocuirea lor cu patru virtuți: în loc de lene, hărnicie și râvnă sfântă. În loc de curiozitate, iscodire, nedistracție și chibzuință. În loc de aroganță, supunere și timiditate nobilă. Și, în sfârșit, în loc de bârfă, tăcere și „un cuvânt drept cu sare" (Coloseni 4:6).

Însă Sfântul Efrem, în celebra sa rugăciune, nu numai că cere eliberare de cele patru mari patimi pe care le-am menționat mai sus, ci îi cere Domnului darul a patru mari virtuți: „Duhul sobrietății, smereniei, răbdării și iubirii." Patru virtuți uimitoare!

Sobrietate

Prima virtute, sobrietatea. Sobrietatea provine din cuvintele soos și phren-phren și înseamnă că am simțurile sănătoase, mintea intactă. Sobrietatea, în sensul specific al termenului, înseamnă reținere, puritate, curățenie în trup și suflet. Totuși, în sens mai larg, sobrietatea înseamnă integritate generalizată. A nu avea în minte boala gândurilor dezavantajoase, a gândurilor morbide.

În cazul opus, persoana nu are simțurile intacte. El crede că toată lumea este pe urmele lui, că toată lumea îi creează probleme, că toată lumea are plângeri. Și nimeni nu are. Nu se ocupă de el. Nu are simțurile intacte, spun ei. Le-a pierdut. Echilibrul gândirii sale este tulburat. Sobrietatea, așadar, înseamnă puritate și integritate. a fi echilibrat spiritual, a putea gândi clar, fără boli psihologice, handicapuri sau suspiciuni sau stări de spirit și așa mai departe.

Prima virtute, așadar, este puritatea, puritatea trupului și a sufletului. Epoca în care trăim este era care contaminează această puritate a sufletului. Ochii noștri încep ușor să fie furați de falși iubiți - „din vedere

iese bogăția” - și trupul nostru este atras de false satisfacții și facem concesii dezastruoase, care sunt apoi acoperite de compromisul unei epoci dificile, care știe să justifice totul. Dar un creștin înseamnă o stare fără pată. Precum spune Sfântul Ioan Gură de Aur despre Preoți, și de ce nu despre fiecare creștin, acesta trebuie să fie mai curat decât razele soarelui. Nu să-și țină mintea neîncetat asupra celor rele, trupești, întinate, ci să-și odihnească gândul și firea asupra celor curate, pentru că numai puritatea sufletului garantează vederea lui Dumnezeu: „Fericiți cei curați cu inima, căci aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8).

Prima virtute, așadar, pentru care ne rugăm și cerem ca dar de la Dumnezeu este cumpătarea, acea integritate care îl face pe om nu ca o vază crăpată, nici ca o cearșaf pătat, ci ca un corp fără cicatrice, ca un cristal fără semn, ca ceva ce nu a fost niciodată sudat, ci își păstrează integritatea originală. Aceasta este prima virtute.

Umilinţă

A doua virtute, smerenia. Ce virtute frumoasă, ce virtute mare! Am auzit în Biserica noastră, la începutul Triodului, parabola vameșului și a fariseului, iar acolo evanghelistul a spus că „cine se smerește pe sine va fi înălțat” (Luca 18, 14). De asemenea, prima fericire este dedicată celor smeriți: „Fericiți cei săraci cu duhul, căci a lor este împărăția cerurilor” (Matei 5, 3). Săracul cu duhul este cel smerit, cel care nu se prețuiește în mod special. Unii spun - fără ca acest lucru să fie neapărat corect - că cuvântul smerit vine de la cuvântul „tapéitos”, covorul. Smeritul este cel care acceptă să fie călcat în picioare fără să protesteze. Și uneori există niște covoare pe care le calci și acestea prind viață mai mult. Așa este o persoană smerită. Omul smerit este o imagine a Maicii Domnului; se predă voinței lui Dumnezeu și primește harul Său transformator în sufletul său.

Răbdare

Să abordăm a treia virtute. „Duhul răbdării”. „În răbdarea voastră se vor răscumpăra sufletele voastre” (Luca 21:19), spune Domnul ucenicilor Săi.

O altă virtute atât de necesară, dar atât de ignorată de vremea noastră. În zilele noastre nu practicăm răbdarea.

Vrem ca Dumnezeu să ne răspundă aici și acum. Și El nu răspunde. El are motivele Lui. Ceea ce este necesar este să fim răbdători, pentru ca timpul lui Dumnezeu să vină în sufletul nostru; nu timpul ales de noi.

Uneori luăm o decizie și vrem să ne atingem scopul aici și acum. Trebuie să avem răbdare cu noi înșine, să ne îndurăm. Să așteptăm ca ea să vină timpul ei.

Al treilea caz, răbdarea fratelui nostru, a aproapelui nostru. Avem copilul nostru. El ia o altă cale, face alegeri diferite în viața lui decât ne-am dori noi. Inima ne tremură. Îl sunăm, facem un atac de control, îi dăm niște sfaturi și îi cerem să se corecteze. Dar nu se întâmplă așa. Suntem oare atât de ușor de corectat? Aici trebuie să avem răbdare pentru copilul nostru. Să-l așteptăm. De aceea spune: „în răbdarea voastră veți dobândi controlul asupra sufletelor voastre". Cu răbdarea voastră veți dobândi controlul asupra sufletelor voastre. Cu răbdare vă veți prinde sufletul și îl veți guverna, îi veți ține cârma. Astfel, cu răbdarea noastră, așteptându-L pe Dumnezeu, acordându-ne timp, recunoscând în copiii noștri și în semenii noștri dreptul la timpul lor, vom câștiga sufletele lor și le vom câștiga și pe ale noastre. Îi vom cuceri în Hristos și în dragoste.

Dragoste

În cele din urmă, căutăm un „duh al iubirii". În Scara Virtuților, așa cum este prezentată de Sfântul Ioan, discernământul apare ca „cea mai mare dintre virtuți". La final, există un capitol despre trei virtuți: credința, speranța și iubirea. „Acestea trei", cum spune apostolul Pavel, „dar cea mai mare dintre acestea este iubirea" (1 Corinteni 13:13). Iubire generală: atât față de Dumnezeu, cât și față de fratele tău și față de întreaga lume. Nu există așa ceva ca „Îi iubesc pe unul, doi, cinci, familia mea, prietenii mei și pe nimeni altul". Iubirea este posedată de cel care iubește toată creația. El iubește animalele, iubește dușmanii, iubește cunoscuții și străinii, iubește binefăcătorii și pe cei care nu-L urăsc, așa cum Dumnezeu „dă ploaie peste cei drepți și peste cei nedrepți". Iubirea care este împărțită și nu este universală nu este iubire.

Iubirea nu-și divide sau separă destinatarii, ci își fragmentează sursa. Dacă nu există o iubire care să ne fragmenteze, pentru că aproapele este fratele, chipul lui Dumnezeu, nu vom putea trece la fața lui Dumnezeu. De la chip trecem la original. De la frate la Dumnezeu. Dumnezeu l-a pus pe frate lângă noi, pentru a ne aminti că ușa mântuirii noastre este exercițiul iubirii. Ce virtute teribilă! Dar cât de greu ni se pare! Dar cât de diferită ar fi comunitatea noastră, comunitatea noastră de credincioși, aici, în această parohie unde suntem cu toții împreună, dacă am putea avea această libertate, plenitudinea, sacrificiul iubirii, excesul iubirii! Să-i iubim pe ceilalți nu ca pe noi înșine, ci mai mult decât pe noi înșine, pentru că celălalt, aproapele, este o parte din noi, este cel mai bun sine al nostru, este copil și frate al lui Hristos, este Dumnezeul vizibil al acelui moment; este ocazia ieșirii din egoismul nostru, este oportunitatea întâlnirii cu Dumnezeul nostru.

Așadar, iată ce cerem. Fie ca Dumnezeu să ne elibereze de „duhul trândăviei, curiozității, ambiției și vorbelor deșarte” și să sădească în inimile noastre „duhul sobrietății, smereniei, răbdării și iubirii”.

„Greșelile mele” și condamnarea fratelui

Și rugăciunea continuă: „Da, Doamne, dă-mi să-mi văd greșelile și să nu-l judec pe fratele meu”. Dă-mi marea binecuvântare ca, în loc să mă opresc asupra greșelilor și slăbiciunilor ipotetice ale fratelui meu, să pot privi la propriile mele greșeli reale. Sfântul Ioan Scararul, a cărui zi de prăznuire este astăzi, spune din nou că, chiar dacă ai trăi o sută de ani și ai vărsa lacrimi în fiecare zi cât apa râului Iordan, nu ai putea spăla greșelile tale reale, pe care nu le vei putea niciodată discerne. Fie ca fiecare dintre noi să aibă simțul unei conștiințe de sine elementare, cum suntem stăpâniți de slăbiciuni, de patimi, de păcate pe care le săvârșim în mod constant. Fiecare dintre noi are propria povară de patimi și slăbiciuni. Să ne ocupăm de asta. Aceasta va însemna cunoaștere de sine. „Dă-mi, Doamne, să-mi văd greșelile”. Să-mi înfrunt propriile greșeli și să nu-l critic pe fratele meu și să nu-l condamn în mine însumi nici cu cuvinte, nici cu gândul și judecata mea interioară.

Printre cei mai dulci și mai iubiți sfinți recenți se numără un sfânt, Sfântul Sava cel Tânăr din Kalymnos. Un sfânt care a adormit în 1948. Și-a petrecut o perioadă din viață aici, la Atena. Kalymnos îl onorează în mod

special. Un sfânt modern! La scurt timp după Sfântul Nectarie. Un om foarte dulce. Un sfânt foarte îngăduitor. Un povestitor, un filantrop, plin de simpatie și înțelegere, de îngăduință și iertare. Oamenii se înghesuiau la el pentru spovedanie. El ierta totul. Dar pentru două păcate a fost nemilos. Unul a fost blasfemia și o înțelegem. Al doilea a fost condamnarea. Ți-ai condamnat fratele și i-ai spus? Ți-a impus o regulă strictă. Excomunicarea! Postești? întreba el. Dar voi mâncați carnea fratelui tău. Acest sfânt, acest miel, nu a putut accepta patima condamnării. Un mare păcat care roade însăși esența comuniunii în Biserică. Unul să-l mănânce pe celălalt. Să-l bârfească, să-l condamne. În parohie însăși, în casele noastre, la locurile noastre de muncă. Critici aspri, spectatori neînduplecați ai defectelor, investigatori perseverenți ai erorilor. Din păcate, această boală este atât veche, cât și profundă și răspândită.

Cred că te-am obosit. Timpul a expirat. Voi face un rezumat care descrie etosul mai profund și motivul acestei rugăciuni, prin patru observații. Dacă suntem atenți, ea prezintă niște caracteristici ascunse foarte interesante.

Rugăciunea Sfântului Efrem se concentrează în noi

Prima este că în enumerarea patimilor rugăciunii se evită așa-numitele patimi mortale, precum ura, senzualitatea, mânia, lăcomia și altele, și se menționează unele care sunt mai degrabă slăbiciuni umane obișnuite decât stări intens perverse. Care este motivul alegerii acestora și nu a primelor? Lenea, vorbăria deșartă nu dăunează nimănui, ci numai persoanei care le are. Și este atât de omenesc ca cineva să fie curios sau chiar să caute întâietatea. Cine, cu adevărat, nu are aceste lucruri în el într-o oarecare măsură? Răspunsul este că aici ne rugăm nu pentru perversiuni pe care doar noi trebuie să le combatem, ci pentru slăbiciuni interioare pe care le cultivăm în interior și care ne înăbușă libertatea și pentru care avem atât de multă nevoie de ajutorul lui Dumnezeu.

Această rugăciune își propune să se adune pe sine, să vină „la sine”. Dacă scopul nostru este să ne întoarcem spre Dumnezeu, atunci întoarcerea către sinele nostru interior trebuie să preceadă cu siguranță: „Mintea nu este împrăștiată în exterior, întoarce-te la sine și prin sine la Dumnezeu”. De aceea, cele patru patimi despre care vorbește sunt patimi care nu par

mari, dar au un efect distructiv în noi. Sunt patimi de risipire a gândului și de împrăștiere a inimii, patimi care îi cheltuiesc bogăția: lenea este timpul; curiozitatea este adevărul, întoarcerea către sine „nu este necesară”; ambiția este dragostea, relația cu fratele; iar bârfa este vorbirea. Toate la un loc sunt proprietatea esenței sale spirituale. Ele consumă potențialul sufletului în lucruri neesențiale. Atunci intelectul devine nepotrivit și apoi alunecos, așa cum spune Sfântul Efrem în altă parte. Alunecă, scapă, se pierde, se distruge.

Dar dacă mintea este adunată, atunci se poate ruga și se poate întoarce către Dumnezeu. Vedeți, dintre virtuți nu alege rugăciunea, pocăința, credința, cumpătarea, milostenia, postul. Ci alege virtuți care liniștesc omul dinăuntru și îl adună, așa cum cumpătarea înăbușă mișcările firii pământești, smerenia fugurile egoismului, răbdarea surprizele timpului și dragostea supărările fraților. Alege unele dintre virtuți și altele dintre patimi. Aceste patimi care sunt foarte subtile și constituie baza bolii sufletului și aceste virtuți care constituie temelia învierii și înălțării sale. Aceasta este una.

Virtuțile ca daruri de la Dumnezeu

Al doilea. Virtuțile din această rugăciune nu apar ca o cucerire, ca o realizare umană, ci ca daruri de la Dumnezeu. Verbul folosit pentru dobândirea lor este „Dă-mi”, dăruiește-mi. Nu se spune că voi încerca să le dobândesc, ci persoana care se roagă I le cere lui Dumnezeu ca daruri. Virtuțile sunt daruri. Nu sunt realizări. Sunt rodul harului; nu al luptei. Lupta exprimă pur și simplu zelul nostru. Este minimul necesar. Harul este forța activă majoră. Oricât ne-am strădui, fără harul lui Dumnezeu, nu vom realiza nimic. Și dacă aceste virtuți nu ar fi rezultatul harului și darurilor lui Dumnezeu în viața noastră, atunci oricine le-ar avea ar avea dreptul să se laude. Pe când acum, chiar dacă le ai, nu ai dreptul să te lauzi, pentru că răbdarea, dragostea, cumpătarea și smerenia sunt, de asemenea, daruri mari pe care Dumnezeu le acordă în cele din urmă celor care și-au pus consimțământul ca o condiție minimă: „Ce ai ce n-ai primit? Și dacă ai primit, de ce te lauzi ca și cum n-ai fi primit?” (1 Corinteni 4:7).

„Spiritul” ca mentalitate

Să trecem la a treia observație, la cuvântul duh. Sfântul pune înaintea patimilor și virtuților acest cuvânt: „duh al trândăviei”, nu spune trândăvie. Și apoi spune „duh al sobrietății”. Ce înseamnă acest cuvânt? Înseamnă ca Dumnezeu să-mi dea dispoziția, mintea, dorința de a tânji după aceste virtuți, de a urî aceste slăbiciuni, pentru ca pe această stare și dorință interioară, pe acest pământ, El să poată sădi sămânța virtuții. Ceea ce ne trebuie, așadar, și pentru care ne rugăm este mintea virtuții, duhul virtuții, pentru ca Domnul să ne poată da însăși virtutea, rodul virtuții.

Sclav și frate

Și al patrulea este foarte frumos. Permiteți-mi să o spun din nou, ca să puteți vedea două cuvinte: „Doamne și Stăpân al vieții mele, nu-mi da un duh de trândăvie, curiozitate, ambiție și vorbărie deșartă.” Nu vom comenta despre asta. „Și dăruiește-mi mie, slujitorului tău, un duh de sobrietate, smerenie, răbdare și iubire. Da, Doamne, dăruiește-mi să-mi văd greșelile și să nu-mi judec fratele.”

Înaintea lui Dumnezeu, creștinul este un rob, iar lângă aproapele său este un frate. Biserica ne cheamă la aceasta, nu doar în Postul Mare, ci întotdeauna. Să spunem „suntem robi nefolositori, căci am făcut ce se cuvenea să facem” (Luca 17, 10). În cele din urmă, lucrurile bune pe care le facem sunt ceea ce trebuie să facem, pentru că suntem robi nefolositori. Apostolul Pavel spune asta. Fiecare să simtă înaintea lui Dumnezeu umilința unui rob, iar lângă aproapele său bucuria unui frate.

Așadar, dacă începem călătoria noastră spirituală, cu această mentalitate și în acest spirit, dacă o rebotezăm, vom putea, dragii mei frați, să avansăm de la moralitate, așa cum am spus mai înainte, la starea virtuților. Atunci Dumnezeu va permite acestor virtuți să distingă viața fiecăruia dintre noi într-o anumită măsură, dar mai presus de toate le va permite să înflorească în solul comunităților noastre spirituale, al propriei noastre Biserici. Dacă am trăi această puritate ca Biserică, nu ar mai fi nevoie să vorbim despre purificare. Când sobrietatea, smerenia, răbdarea și dragostea domină în Biserica noastră, atunci ce loc are așa-numita purificare? Atunci nu am fi o Biserică care cere purificare, ci am fi o comunitate care s-ar îmbibări cu mărturie autentică.

Am început prin a spune că mai avem două săptămâni de Post Mare. Două săptămâni de influență binecuvântată continuă a sufletelor noastre prin binecuvântarea acestei rugăciuni și a adevărurilor ei. Fie ca Dumnezeu să dea ca rugăciunea Sfântului Efrem să fie o rugăciune pe care el a scris-o, dar pe care noi, ca Biserică și ca indivizi, să o trăim. O rugăciune care va veni din inimile noastre, dar care va veni și din viețile noastre.

Apoi, pe măsură ce ne apropiem de Paște, sufletele noastre vor fi pregătite și pure precum mormântul gol să-L primească pe Hristos cel Înviat. Fie ca Dumnezeu să ne binecuvânteze din belșug în restul Postului Mare și să ne dea tuturor să fim pe deplin pregătiți, sau mai degrabă cât mai pregătiți posibil, să intrăm în acest canal binecuvântat, în acest transformator al Săptămânii Mari, astfel încât să putem ajunge uniți și iubiți înaintea lui Dumnezeu ca slujitori și între noi ca frați, astfel încât să-L putem privi cu toții împreună și fiecare în parte pe El Înviat.

Amin.